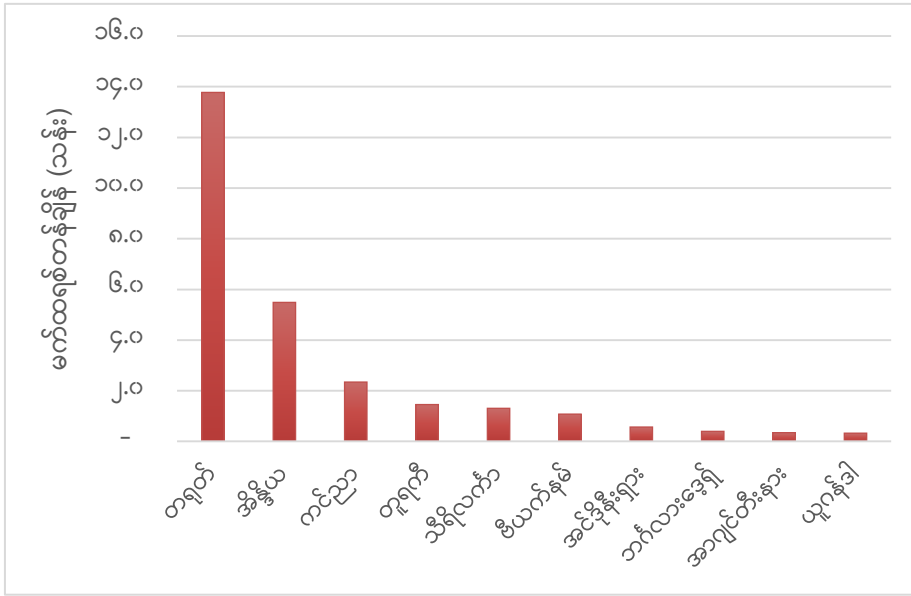

နိုင်ငံတကာလက်ဖက်ဈေးကွက်အခြေအနေ

(က) နိဒါန်း

ကမ္ဘာပေါ်တွင် လက်ဖက်ရည်ကို ရှေးယခင်ကပင် အဖျော်ယမကာတစ်ခုအဖြစ် ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် သောက်သုံးခဲ့ကြသည့်အလျောက် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း ကြိုက်နှစ်သက်သူများပြားသည့်အတွက် သုံးစွဲမှု ပုံ (၁) ကမ္ဘာ့လက်ဖက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံများ

အရင်းအမြစ်။ FAOstat, ၂၀၂၁

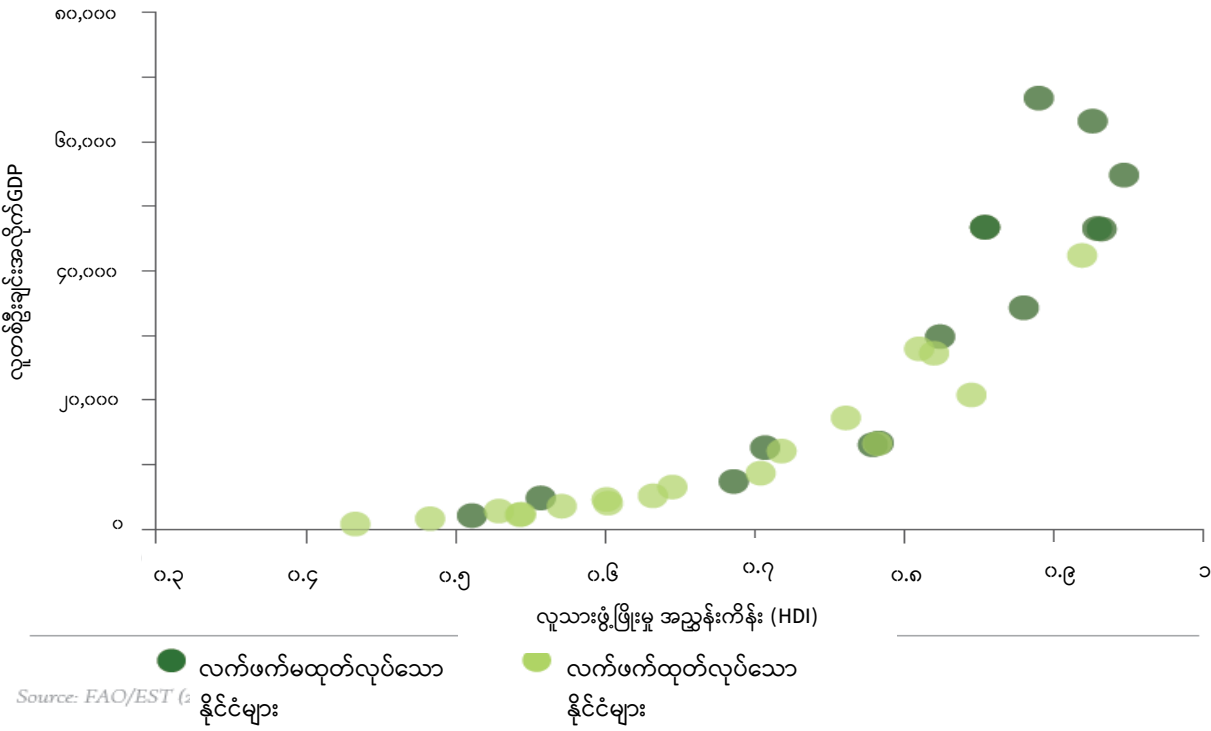
ပမာဏ မြင့်မားပါသည်။ လက်ဖက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သော နိုင်ငံများသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများဖြစ်သည့် အပြင် ကမ္ဘာ့လက်ဖက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများမှ ထုတ်လုပ်နေခြင်း ဖြစ်သဖြင့် အဆိုပါနိုင်ငံများတွင် လက်ဖက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ဆင်းရဲမှု

လျှော့ချရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးတို့အတွက် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍအဖြစ် ပါဝင်လျက်ရှိနေပါသည်။ လက်ဖက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် သန်းချီသော ဝင်ငွေနည်းပါးသည့် အိမ်ထောင်စုများအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းနှင့် ဝင်ငွေပိုမိုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သဖြင့် လက်ဖက်ကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း ကမ္ဘာ့လက်ဖက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံမှာ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ကင်ညာ၊ တူရကီ၊ သီရိလင်္ကာ၊ ဗီယက်နမ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ အာဂျင်တီးနားနှင့် ယူဂန်ဒါနိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့လက်ဖက်ထုတ်လုပ်မှု စုစုပေါင်းသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၂၈.၁၉) သန်း ရှိခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁.၁၆) သိန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် အဆင့် (၁၄) တွင် ရပ်တည်ခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့လက်ဖက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးဖြစ်သော တရုတ်နိုင်ငံသည် စုစုပေါင်းထုတ်လုပ်မှု၏ (၄၉) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကျင် ထုတ်လုပ်ခဲ့ပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် (၁၉) ရာခိုင်နှုန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၁)

လက်ဖက်ပင်သည် *Camellia* မျိုးရင်းဝင်ဖြစ်ပြီး အမြစ်ခင်းအပင်အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ လက်ဖက်ပင်တွင် အဓိကအားဖြင့် *Camellia sinensis var. sinensis* နှင့် *Camellia sinensis var. assamica*

ဟူ၍ အဓိကမျိုး နှစ်မျိုးရှိပါ သည်။ *Camellia sinensis var. sinensis* သည် အရွက်သေးငယ်သော လက်ဖက်ပင်မျိုးဖြစ်ပြီး အေးသော တောင်ပေါ်ဒေသများတွင် ရှင်သန်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းကို တရုတ်နိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းဒေသများနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့တွင် အများဆုံး တွေ့ရှိရပါသည်။ အရွက်ကြီးမျိုးဖြစ်သော *Camellia sinensis var. assamica* ကို စိုစွတ်သော အပူပိုင်းဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးနိုင်ပြီး ၎င်းမျိုးကို အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်းဒေသများ၊ တရုတ်နိုင်ငံ စီချွမ်းနှင့် ယူနန် ဒေသများတွင် အများဆုံးတွေ့ရှိရပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် လက်ဖက်ခြောက်အမျိုးအစား (၅) မျိုးရှိပြီး ၎င်းတို့မှာ Green tea၊ Black tea၊ Oolong tea၊ White tea နှင့် Pu-erh tea တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ လက်ဖက်ခြောက်အမျိုးအစားများသည် အပင်မျိုးပေါ်မူတည်၍ ကွာခြားသွားခြင်း မဟုတ်ဘဲ လက်ဖက်ရွက်ခူးဆွတ်ပြီးနောက် Processing လုပ်သည့် နည်းလမ်းပေါ်မူတည်၍ ကွာခြားသွားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ လက်ဖက်ပင်အများစုသည် ဆောင်ရာသီတွင် ပင်ပိုင်းကြီးထွားမှုအဆင့်ကို ဖြတ်သန်းလေ့ရှိပြီး ၎င်းကာလတွင် အပင်ခေတ္တငုပ်လျှိုး နေလေ့ရှိပါသည်။ ရာသီဥတု ပူနွေးလာပါက ငုပ်လျှိုးမှုကာလ ပြီးဆုံးပြီး အရွက်နုများ အများအပြား ထွက်လာကာ ၎င်းတို့ကို တစ်နှစ်ပတ်လုံး ခူးဆွတ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် ရာသီဥတုအေးသည့် တောင်ပေါ် ဒေသများ၌ လက်ဖက်ခူးဆွတ်ချိန်သည် အနည်းငယ်ကွာခြားနိုင်ပါသည်။ များသောအားဖြင့် နွေဦး ကာလတွင် ခူးဆွတ်သည့် အရွက်နုများသည် အရည်အသွေး ကောင်းသော လက်ဖက်ခြောက်ကို

ပုံ (၂) လက်ဖက်ထုတ်လုပ်သော နိုင်ငံများနှင့် မထုတ်လုပ်သောနိုင်ငံများ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှု နှိုင်းယှဉ်ချက် (၂၀၂၀)

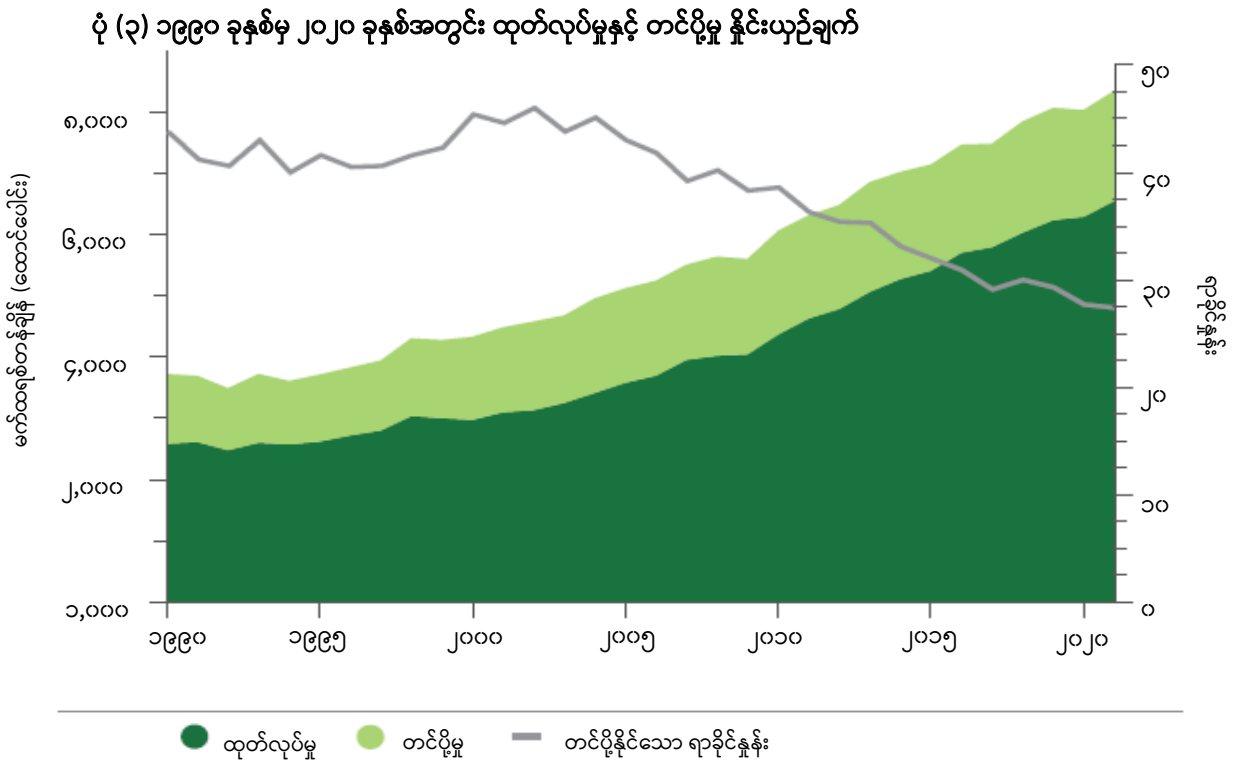
အရင်းအမြစ်။ FAOstat, ၂၀၂၀

ရရှိနိုင်ပါသည်။

(ခ) လက်ဖက် ထုတ်လုပ်မှုနှင့်ကုန်သွယ်မှု အခြေအနေ

FAO ၏ ဖော်ပြချက်အရ ကမ္ဘာ့လက်ဖက်ထုတ်လုပ်မှုသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၇) ဘီလီယံ ကျော် တန်ဖိုးရှိသည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့လက်ဖက်ကုန်သွယ်မှုသည် နှစ်စဉ် တန်ဖိုးအား ဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၉.၅) ဘီလီယံခန့်ရှိနေပါသည်။ လက်ဖက်ထုတ်လုပ်သည့်ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ တွင် ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှုသည် ပြည်ပတင်ပို့မှုထက် မြင့်မားသော်လည်း အဆိုပါနိုင်ငံများသည် အရှေ့ အာရှနိုင်ငံများ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိက စသည့်နိုင်ငံများ၏ ဝယ်လိုအားကို ပိုမိုရရှိစေရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကာ ကမ္ဘာဈေးကွက်တွင် နေရာအခိုင်အမာရရှိအောင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြပါ သည်။ အဆိုပါ လက်ဖက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံများတွင် လူတစ်ဦးချင်း ဝင်ငွေရရှိမှုသည် လက်ဖက်စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုမရှိသော နိုင်ငံများနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ကွာခြားနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် လက်ဖက်ကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ပံ့ပိုးကူညီခြင်းဖြင့် လက်ဖက်စိုက်ပျိုးသော လုပ်ကွက်ငယ် တောင်သူများ၏ ဝင်ငွေ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ-၂)

လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်အတွင်း လက်ဖက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့်နိုင်ငံများ၏

အရင်းအမြစ်။ FAOstat, ၂၀၂၀

ပြည်တွင်း လက်ဖက်သုံးစွဲမှုသည် သိသိသာသာ မြင့်မားလာပြီး ၎င်းကြောင့် ကမ္ဘာ့လူတစ်ဦးချင်း လက်ဖက်သုံးစွဲမှုသည် (၂.၅) ရာခိုင်နှုန်းအထိ မြင့်တက်သွားခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့သုံးစွဲမှုနှုန်းမြင့်မားလာ ခြင်းသည် အဆိုပါနိုင်ငံများအတွင်း လူဦးရေတိုးပွားလာခြင်းနှင့် ဝင်ငွေတိုးတက်လာခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အဆိုပါနိုင်ငံများ၏ ထုတ်လုပ်မှုမှ တင်ပို့နိုင်မှုရာခိုင်နှုန်းသည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှ

၂၀၀၀ ဝန်းကျင်နှစ်များတွင် မြင့်တက်ခဲ့ရာမှ ပြည်တွင်းစားသုံးမှုမြင့်မားလာခြင်းကြောင့် ထုတ်လုပ်မှု ပိုမို မြင့်တက်လာခြင်း၊ နှစ်အလိုက် တင်ပို့မှုမှာ သိသိသာသာ ကွာခြားသွားမှုမရှိခြင်း စသည်တို့ ကြောင့် ၂၀၀၅ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှစတင်ကာ တင်ပို့နိုင်မှု ရာခိုင်နှုန်းများ ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၃)

(ဂ) ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်နှင့် ဈေးကွက်အခြေအနေ

နည်းပညာများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်နှင့်အညီ ထူးကဲသော အနံ့အရသာများ ပါဝင်သည့် လက်ဖက်ရည် ရရှိနိုင်ရန်အတွက် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများ ပြုလုပ်လျက်ရှိကြသော်လည်း အချို့သော ဈေးကွက်များ အထူးသဖြင့် ဥရောပဈေးကွက်များတွင် ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော Green tea များသည် လူကြိုက်များနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ လက်ဖက်ခြောက်အမျိုးအစားသည် အကြမ်းအားဖြင့် Green Tea နှင့် Black Tea ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသော်လည်း သက်တမ်းကြာရှည်မှု၊ သဘာဝအတိုင်း အချဉ်ဖောက်ထားနိုင်ခြင်းရှိမှု၊ ကျန်းမာရေးအတွက် အထောက်အကူပြုမှုစသည်တို့အပေါ်တွင် မူတည်ပြီး အမျိုးအစားများ ကွာခြားသွားနိုင်ပါသည်။ လက်ဖက်ခြောက်အမျိုးအစားအလိုက် ကြိုက်နှစ်သက်မှုနှင့် ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်မှာ ကွာခြားသွားနိုင်ပြီး ဝယ်လိုအားသည် စားသုံးသူ၏ အသက်အရွယ်၊ ပညာအရည်အချင်း၊ လူနေမှုအဆင့်အတန်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဝင်ငွေနှင့် ဈေးနှုန်း စသည်တို့ အပေါ်မူတည်၍ အနည်းငယ် ကွာခြားသွားနိုင်ပါသည်။ သဘာဝအတိုင်း စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ပြီး ပရီမီယံအရည်အသွေးရှိသည့် လက်ဖက်များကို ခေတ်မီသောလူငယ်စားသုံးသူများမှ ပိုမိုကြိုက်နှစ်သက်ကြသည့်အတွက် လက်ဖက်ဈေးကွက်တွင် ၎င်းတို့၏ဝယ်လိုအားမှာ ပိုမိုများပြား လျက်ရှိပါသည်။

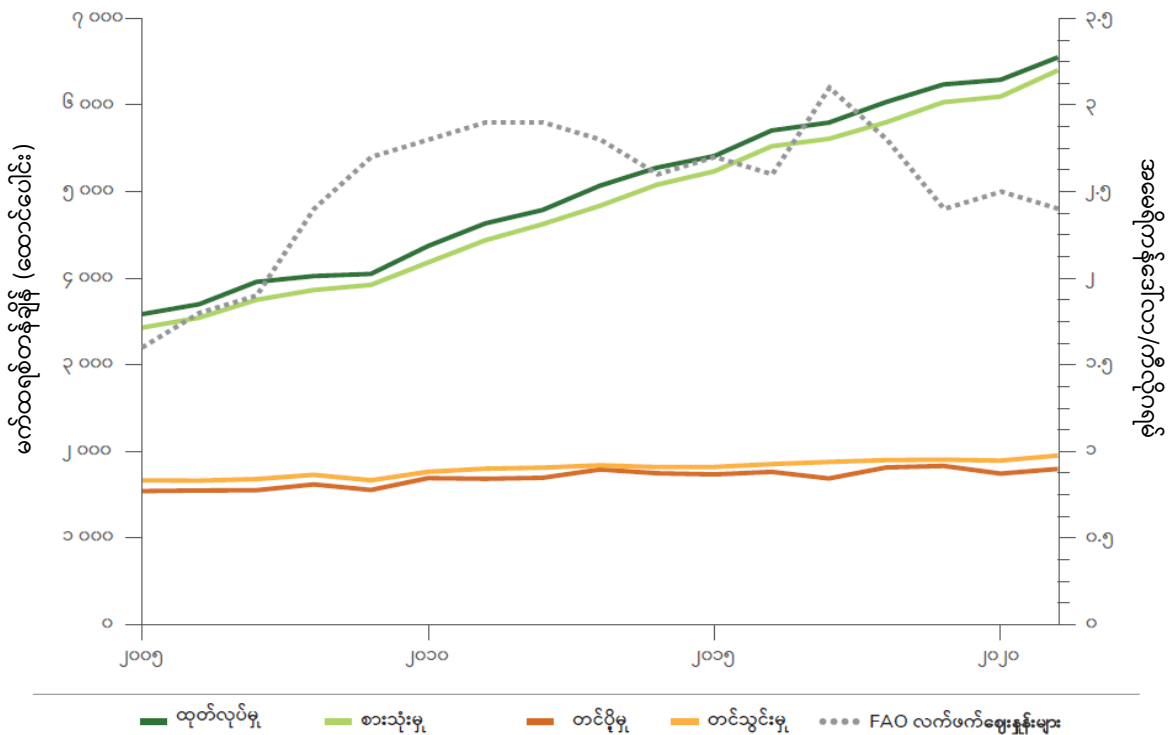
FAO ၏ ဈေးနှုန်းထုတ်ပြန်ချက်အရ Black tea များ ဖြစ်ကြသော CTC (Crush, tear, curl) tea၊ Orthodox tea များ၏ ဈေးနှုန်းများသည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် တစ်ကီလိုလျှင် အမေရိကန် ဒေါ်လာ (၂.၄၂) ရရှိခဲ့ရာမှ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါပြန့်ပွားမှုကြောင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်အစပိုင်းတွင် အဆိုပါ လက်ဖက်အချိုခြောက်ဈေးနှုန်းများသည် တစ်ကီလိုလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂.၂၈) အထိ ကျဆင်းသွားခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလများမှအပ နှောင်းပိုင်းကာလများတွင် ဈေးနှုန်းများ ပြန်လည်မြင့်တက်လာခဲ့ပြီး ၂၀၁၉ ခုနှစ်ထက် ပျမ်းမျှအားဖြင့် (၄.၂) ရာခိုင်နှုန်း ပိုမိုမြင့်တက်ကာ တစ်ကီလိုလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂.၅၂) အထိ ပြန်လည်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကြောင့် ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးလမ်းကြောင်းများကို အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့်အတွက် လက်ဖက် တစ်ကီလိုလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂.၄၄) အထိ ပြန်လည်ကျဆင်းသွားခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၂၁ နှောင်းပိုင်းကာလများတွင် လက်ဖက်တစ်ကီလိုလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂.၆၂) အထိ ပြန်လည်ရရှိပြီး လက်ဖက်ဈေးကွက် ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာစေရန် လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပထမလေးလပတ်တွင် လက်ဖက်ဈေးနှုန်းများသည် ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ်ကီလိုလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂.၇၂) နှုန်းရရှိခဲ့ပြီး ဧပြီလတွင်မူ တစ်

ကီလိုလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂.၈၅) အထိ အမြင့်ဆုံး ရရှိခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါဈေးနှုန်းသည် ၂၀၁၈ ခုနှစ် မေလနောက်ပိုင်းမှစတင်ပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလအထိ ရရှိခဲ့သော ဈေးနှုန်းများအနက် အမြင့်ဆုံး ဈေးရရှိမှု ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ရုရှားနိုင်ငံသည် အိန္ဒိယ၊ သီရိလင်္ကာနှင့် ကင်ညာနိုင်ငံတို့မှ လက်ဖက်များကို အဓိကတင်သွင်း နေရာသည့် ကုန်သွယ်ဖက်နိုင်ငံဖြစ်နေသည့်အတွက် ရုရှား-ယူကရိန်းပဋိပက္ခသည် ကမ္ဘာ့လက်ဖက် ဈေးနှုန်းနှင့်ကုန်သွယ်မှုများကို ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်မှုရှိစေနိုင်ကြောင်း မျှော်မှန်းထားခဲ့ကြပါသည်။ ထို့ အပြင် ရုရှားနိုင်ငံသည် ဓာတ်မြေဩဇာ အဓိက ပံ့ပိုးပေးနေသည့်နိုင်ငံဖြစ်သဖြင့် အဆိုပါပဋိပက္ခ ကြောင့် ရုရှားနိုင်ငံမှ ဓာတ်မြေဩဇာ ရရှိနိုင်မှု ပမာဏ အကန့်အသတ်ဖြစ်သွားသည့်အတွက် မြေဩဇာ ဈေးနှုန်းများ မြင့်မားသွားသဖြင့် လက်ဖက်စိုက်တောင်သူများ၏ သုံးစွဲနိုင်စွမ်း လျော့ကျသွားခြင်း ကြောင့် လက်ဖက်အထွက်နှုန်းနှင့် အရည်အသွေးများ ကျဆင်းပြီး ကမ္ဘာ့လက်ဖက်ဈေးကွက်ကို ထိခိုက်စေခဲ့ပါသည်။

ကမ္ဘာ့လက်ဖက်ထုတ်လုပ်မှုသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၆.၅) သန်းအထိ

ပုံ (၄) ကမ္ဘာ့လက်ဖက် ထုတ်လုပ်မှု၊ သုံးစွဲမှု အခြေအနေ

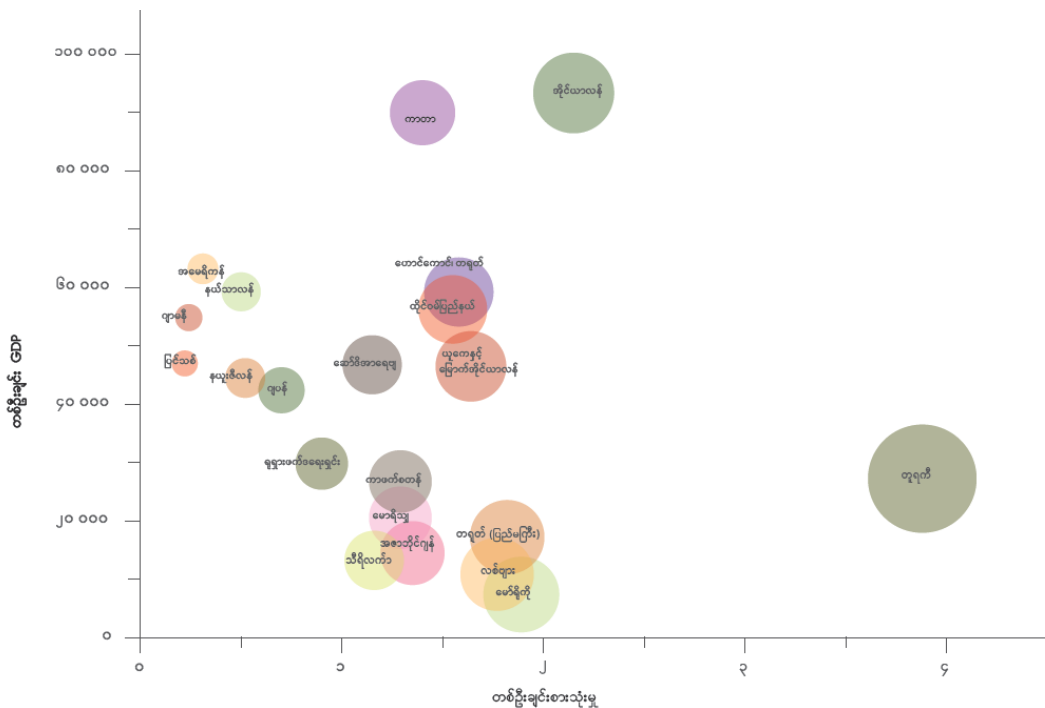
အရင်းအမြစ်။ FAOstat, ၂၀၂၀

တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး တရုတ်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့လက်ဖက်ထုတ်လုပ်မှု၏ (၄၇) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် ကမ္ဘာ့လက်ဖက်ထုတ်လုပ်မှု အများဆုံး နိုင်ငံဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယ ထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံဖြစ်ပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁.၃) သန်း

ကျော် ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့သည့် လက်ဖက်ကုန်သွယ်မှုသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာပြီး မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁.၈) သန်းခန့် ပြန်လည်တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါနှစ်အတွင်း ကင်ညာ၊ တရုတ်နှင့် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတို့၏ လက်ဖက်တင်ပို့မှု ပြန်လည်စတင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ယခုကဲ့သို့ မြင့်တက်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လက်ဖက်စားသုံးမှုသည်လည်း တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့အပြင် အခြားအာရှနိုင်ငံများ၏ ဝယ်လိုအားကြောင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၆.၄) သန်းအထိ မြင့်တက်နိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ ကမ္ဘာ့လက်ဖက်စားသုံးမှုသည် နှစ်စဉ် မြင့်တက်လျက်ရှိသော်လည်း ထုတ်လုပ်မှုလည်း မြင့်မားလာသဖြင့် ဖူလုံမည့် အခြေအနေရှိကြောင်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် လက်ဖက်ကုန်သွယ်မှုတွင် တင်သွင်းမှုသည် တင်ပို့မှုထက် အနည်းငယ် များပြားနေသည့်အတွက် လက်ဖက်ထုတ်လုပ်သည့်နိုင်ငံများအတွက် ခိုင်မာသော ဈေးကွက်ရှိနေပါသည်။ (ပုံ-၄)

လက်ဖက်တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံများဖြစ်သော ဥရောပ၊ မြောက်အမေရိကနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့၏

ပုံ (၅) လူတစ်ဦးချင်း လက်ဖက်ရည် သောက်သုံးမှု

အရင်းအမြစ်။ FAOstat, ၂၀၂၀

လက်ဖက်ရည်သောက်သုံးမှုသည် ကျဆင်းနေသော်လည်း လူတစ်ဦးချင်း လက်ဖက်ရည် သောက်သုံးမှုမှာ လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်အတွင်း နှစ်စဉ် (၂.၅) ရာခိုင်နှုန်း မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ မြင့်တက်ခြင်းမှာ လက်ဖက်ထုတ်လုပ်သည့်နိုင်ငံများ၏ သုံးစွဲမှု ပိုမိုမြင့်တက်လာသောကြောင့် ဖြစ်ပါ

သည်။ လူတစ်ဦးချင်း သောက်သုံးမှု မြင့်မားသောနိုင်ငံများမှာ တူရကီ၊ အိုင်ယာလန်၊ မော်ရိုကို၊ တရုတ်၊ ယူကေ၊ လစ်ဗျား၊ ထိုင်ဝမ်နှင့် ဟောင်ကောင်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ (ပုံ-၅)

၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် HS code 90210 ဖြင့် Green tea အဓိက တင်ပို့သော နိုင်ငံများမှာ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ ဂျာမဏီနှင့် ပိုလန်နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး အဓိကတင်သွင်းခဲ့သော နိုင်ငံများမှာ ဥရောပသမဂ္ဂနိုင်ငံများ၊ အမေရိကန်၊ ဟောင်ကောင်နှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အဆိုပါနှစ်တွင် HS code 90220 ဖြင့် Green tea အဓိက တင်ပို့ခဲ့သော နိုင်ငံများမှာ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်၊ ဂျပန်နှင့် ဂျာမဏီ တို့ဖြစ်ပြီး အဓိက တင်သွင်းခဲ့သော နိုင်ငံများမှာ မော်ရိုကို၊ ဥရောပသမဂ္ဂနိုင်ငံများ၊ အမေရိကန်၊ ဂျာမဏီနှင့် ရုရှားတို့ဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် Green tea စုစုပေါင်းတင်ပို့မှုသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၄.၆) သိန်းရှိပြီး တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂.၅) ဘီလီယံ ရှိခဲ့ပါသည်။

ထို့အတူ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် HS code 90230 ဖြင့် Black tea အဓိက တင်ပို့ခဲ့သော နိုင်ငံများမှာ သီရိလင်္ကာ၊ တရုတ်၊ အာရပ်စော်ဘွားများနိုင်ငံနှင့် ပိုလန် တို့ဖြစ်ပြီး အဓိကတင်သွင်းခဲ့သောနိုင်ငံများ မှာ မော်ရိုကို၊ အီးယူ၊ အမေရိကန်၊ ဂျာမဏီနှင့် ရုရှားတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အဆိုပါနှစ်တွင် HS code 90240 ဖြင့် Black tea အဓိက တင်ပို့ခဲ့သော နိုင်ငံများမှာ ကင်ညာ၊ သီရိလင်္ကာ၊ အိန္ဒိယနှင့် တရုတ် နိုင်ငံတို့ ဖြစ်ပြီး အဓိက တင်သွင်းခဲ့သောနိုင်ငံများမှာ ပါကစ္စတန်၊ ရုရှား၊ ယူကေ၊ အီးယူနှင့် အီဂျစ် နိုင်ငံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် Black tea စုစုပေါင်းတင်ပို့မှုသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁.၆) သန်း၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၆.၁) ဘီလီယံ ရှိခဲ့ပါသည်။

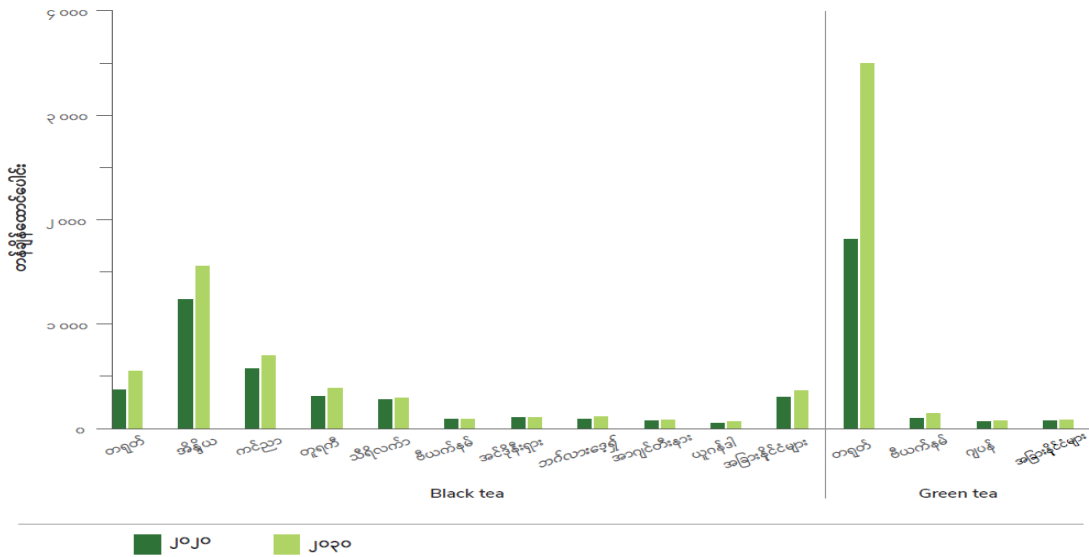
(ဃ) ထုတ်လုပ်မှု၊ သုံးစွဲမှုနှင့် ကုန်သွယ်မှုအလားအလာ

ကမ္ဘာ့ Black Tea ထုတ်လုပ်မှုသည် တရုတ်၊ ကင်ညာ၊ အိန္ဒိယနှင့် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတို့၏ ထုတ်လုပ်မှု တိုးမြှင့်လာခြင်းကြောင့် ၂၀၃၀ ခုနှစ်အထိ နှစ်စဉ် (၂.၁) ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် တိုးတက်နိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ ထို့ပြင် တရုတ်နိုင်ငံသည် လက်ဖက်ထုတ်လုပ်မှု သိသိသာသာ မြင့်မားနိုင်ပြီး ယူနန်ပြည်နယ်တွင် စိုက်ပျိုးသည့် pu-erh ကဲ့သို့သော Black Tea ၏ ပြည်တွင်း ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်မြင့်မားလာခြင်းကြောင့် (၄.၁) ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးမြှင့်လာနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ ထို့အပြင် Black Tea အဓိက တင်ပို့နေသည့် နိုင်ငံများဖြစ်သော ကင်ညာနှင့် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတို့သည်လည်း တရုတ်နိုင်ငံကဲ့သို့ပင် ထုတ်လုပ်မှု နှစ်စဉ်တိုးတက်နိုင်ပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံသည်လည်း နှစ်စဉ် (၂.၃) ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးမြှင့်နိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။

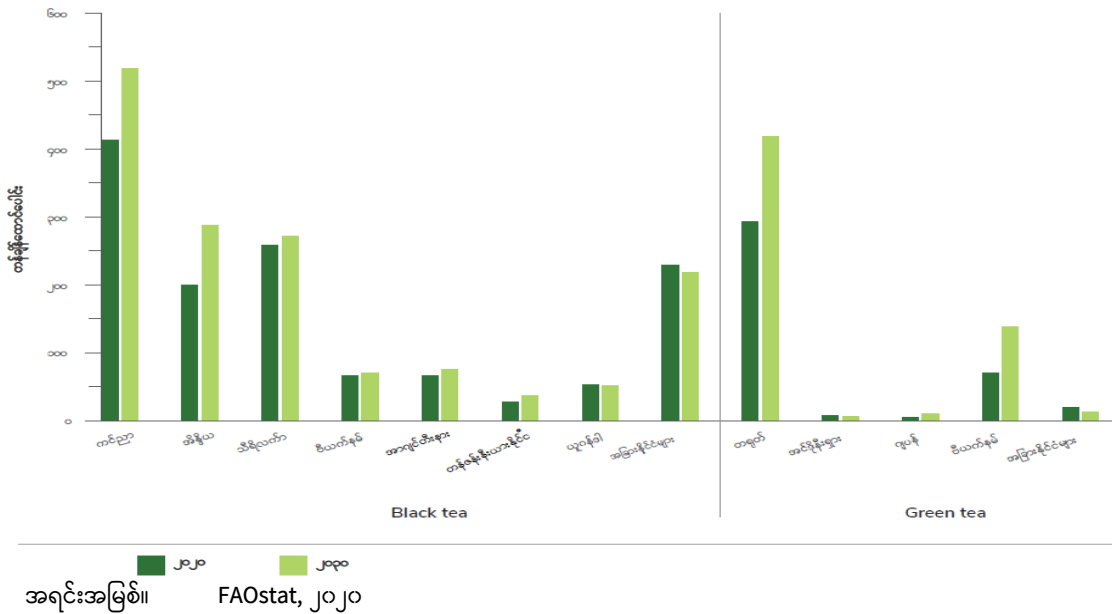
ကမ္ဘာ့ Green Tea ထုတ်လုပ်မှုသည် ၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ထုတ်လုပ်မှု နှစ်ဆ မြင့်တက်နိုင်ခြင်းကြောင့် နှစ်စဉ် (၆.၃) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်လာနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ ထုတ်လုပ်မှု နှစ်ဆ မြင့်မားနိုင်ခြင်းသည် လက်ဖက် စိုက်ပျိုးရေးဌာနများ တိုးချဲ့ခြင်းကြောင့်မဟုတ်ဘဲ လက်ဖက်စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များ ပိုမိုကောင်းမွန်လာသည့်အတွက် အထွက်နှုန်း သိသိသာသာ ကောင်းမွန်ပြီး ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းအား မြင့်မားလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါ

သည်။ တရုတ်နိုင်ငံကဲ့သို့ပင် Green Tea စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်သော ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည်လည်း ထုတ်လုပ်မှု နှစ်စဉ် တိုးတက်နိုင်ပြီး ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၄) ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက် လာနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ (ပုံ-၆)

ပုံ (၆) ကမ္ဘာ့လက်ဖက်ခြောက်ထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးနိုင်ငံများ၏ ထုတ်လုပ်မှု ကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်

ပုံ (၇) ကမ္ဘာ့လက်ဖက်ခြောက်တင်ပို့မှု အများဆုံးနိုင်ငံများ၏ တင်ပို့မှု ကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်

ကမ္ဘာ့ Black Tea သုံးစွဲမှုသည် လာမည့်ဆယ်စုနှစ်တစ်စုစာအတွင်း (၂) ရာခိုင်နှုန်းခန့် တိုးတက် လာနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည်လည်း လက်ဖက်ရည်သောက်သုံးမှုအနေ ဖြင့် နှစ်စဉ် (၄.၉) ရာခိုင်နှုန်းအထိ မြင့်တက်နိုင်ပြီး ထိုသို့မြင့်တက်ရခြင်းမှာ ကျန်းမာရေးအကျိုးကျေးဇူး

ရရှိစေရန် Black Tea (pu-erh tea) နှင့် Dark tea များ ပိုမို သောက်သုံးလာကြခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အာဖရိကနှင့် အာရှတိုက်ရှိ လက်ဖက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံများဖြစ်သော ယူဂန်ဒါ၊ ရဝန်ဒါ၊ ကင်ညာ၊ မာလာဝီ၊ ဇင်ဘာဗွေ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ နီပေါ၊ အိန္ဒိယ၊ အင်ဒိုနီးရှားနှင့် သီရိလင်္ကာ နိုင်ငံတို့တွင်လည်း လက်ဖက်ရည်သောက်သုံးမှု မြင့်မားနိုင်ဖွယ် ရှိပါသည်။

ကမ္ဘာ့ Black tea တင်ပို့မှုသည် လက်ဖက်တင်ပို့မှု အများဆုံးနိုင်ငံများ ဖြစ်သော ကင်ညာ၊ အိန္ဒိယ၊ သီရိလင်္ကာ၊ အာဂျင်တီးနား၊ ဗီယက်နမ်၊ ယူဂန်ဒါနှင့် တန်ဇန်နီးယားနိုင်ငံတို့၏ တင်ပို့မှု မြင့်မားနိုင်ချေရှိခြင်းကြောင့် (၁.၄) ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်လာနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။ ထိုနည်းတူ ကမ္ဘာ့ Green tea တင်ပို့မှုသည်လည်း တင်ပို့မှု အများဆုံးနိုင်ငံများကြောင့် နှစ်စဉ် (၄) ရာခိုင်နှုန်းခန့် တိုးတက်နိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ Green tea ဈေးကွက်၏ (၇၀) ရာခိုင်နှုန်း ကျော်ကို လွှမ်းမိုးထားနိုင်ပြီး ၂၀၃၀ ခုနှစ်အထိ နှစ်စဉ် (၃.၆) ရာခိုင်နှုန်းခန့် တိုးတက်နိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ ကမ္ဘာ့ Green tea ဈေးကွက်၏ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းကို ပိုင်ဆိုင်သော ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည်လည်း တရုတ်နိုင်ငံကဲ့သို့ပင် တင်ပို့မှု မြင့်တက်နိုင်ခြေရှိပြီး နှစ်စဉ် (၇) ရာခိုင်နှုန်းခန့် တိုးတက်နိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။ ထိုနည်းတူ ဂျပန်နိုင်ငံသည်လည်း (၆.၅) ရာခိုင်နှုန်း အထိ တိုးတက်တင်ပို့နိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ (ပုံ-၇)

(င) ရင်ဆိုင်နေရသည့်အခက်အခဲများ

လက်ဖက်ကဏ္ဍတွင် ကြုံတွေ့နေရသည့် အခက်အခဲ အမျိုးမျိုး ရှိပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသည် လက်ဖက်အထွက်နှုန်းနှင့် အရည်အသွေးကို များစွာသက်ရောက်စေသည့်အတွက် လက်ဖက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်နေပြီး သန်းချီသော လက်ဖက်စိုက်တောင်သူများ၏ လူမှုဘဝကို အကျိုးသက်ရောက်မှုများစွာ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ လက်ဖက်သည် မိုးကောင်းသောက် သီးနှံတစ်မျိုး ဖြစ်သည့်အတွက် အပူချိန်နှင့် မိုးရေချိန်ပြောင်းလဲမှုသည် လက်ဖက်အရည်အသွေးကို သာမက လက်ဖက်ရည်၏ ဂုဏ်သတ္တိများကိုပါ အကျိုးသက်ရောက်မှု ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် ရေငတ်ဒဏ်နှင့်ဖိအား (stress) ဒဏ်ခံနိုင်ရည်ရှိသည့် လက်ဖက်မျိုးများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သီးနှံတစ်မျိုးတည်း စိုက်ပျိုးခြင်းထက် နှစ်ရှည်ပင်များနှင့် တွဲဖက်ပြီး စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဓာတုပစ္စည်းများကို အသုံးမပြုဘဲ သဘာဝအတိုင်း စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ရေအရင်းအမြစ် ထိန်းသိမ်းခြင်း နည်းပညာများတွင် ငွေကြေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း စသည်တို့ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

လက်ဖက်ဈေးကွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန်နှင့် လက်ဖက်တန်ဖိုးကွင်းဆက်တစ်လျှောက် စီးပွားရေးအရ ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိစေရန် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးရေးသည်လည်း ရင်ဆိုင်ကျော်ဖြတ်ရမည့် စိန်ခေါ်မှု တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ လက်ဖက်ဈေးနှုန်းများ တည်ငြိမ်စေရန်အတွက် လက်ဖက်၏ အရည်အသွေး၊ ထူးကဲမှုနှင့် တီထွင်ဆန်းသစ်နိုင်မှုတို့အပေါ် မူတည်၍ ဈေးနှုန်းများ မြှင့်တင်ပေးသင့်

ကြောင်း FAO Intergovernmental Group (IGG) on Tea အဖွဲ့မှ အကြံပြုထားပါသည်။ လက်ဖက်
ဈေးကွက် ချဲ့ထွင်ရန်နှင့် လက်ဖက်သုံးစွဲမှုကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် လက်ဖက်နှင့်ပတ်သက်သည့် ကုန်
ပစ္စည်းအမယ်စုံ တီထွင်ထုတ်လုပ်ရေးသည် အဓိကကျသော အချက်တစ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ
အားဖြင့် Ready to Drink (RTD) အသင့်သောက်သုံးနိုင်သော လက်ဖက်ရည်ဈေးကွက်သည်
သိသိသာသာ ကြီးထွားလျက်ရှိနေပြီး ၎င်းသည် လက်ဖက်စိုက်တောင်သူများအတွက် ဝင်ငွေပိုမိုရရှိ
အောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည့် ဈေးကွက်သစ်တစ်ခု ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

Green Tea

Black Tea

Oolong Tea

White Tea

Pu-erh Tea

CTC Tea

ပုံ (၈) Processing ပေါ် မူတည်၍ ကွဲပြားသွားသော လက်ဖက်ရည် အမျိုးအစားအချို့